УДК 37.02.147.88+81-13
DOI: http://doi.org/10.32589/1817-8510.2026.1.367040

Коропатніцька Тетяна Петрівна,
кандидат філологічних наук, доцент кафедри іноземних мов для гуманітарних факультетів,
Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича, м. Чернівці, Україна
ORCID ID: 0000-0002-8076-075X
t.koropatnicka@chnu.edu.ua

Мудра Олена Василівна,
кандидат педагогічних наук, доцент, завідувачка кафедри іноземних мов для природничих факультетів,
Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича, м. Чернівці, Україна
ORCID ID: 0000-0002-8352-9166
o.mudra@chnu.edu.ua

LATILL: АДАПТИВНА ПЛАТФОРМА ДЛЯ ВДОСКОНАЛЕННЯ ВИКЛАДАННЯ ЧИТАННЯ НІМЕЦЬКОЮ МОВОЮ

Анотація. *Читання є невід'ємним компонентом навчання німецької мови як іноземної, забезпечуючи не лише мовну компетентність, а й культурну обізнаність та розвиток когнітивних навичок, зокрема критичного мислення. В умовах сучасного інформаційного суспільства виникає потреба у вдосконаленні підходів до навчання читання, пов'язана з його особистісною значущістю для учнів та задоволення їхніх пізнавальних і інформаційних потреб. Відбір текстів для читання є ключовим фактором у формуванні мотивації та ефективності навчання: тексти мають бути автентичними, актуальними й відповідати рівню володіння мовою учнів, згідно із Загальноєвропейськими рекомендаціями з мовної освіти.*

Проєкт LATILL пропонує інноваційний підхід до розвитку навичок читання на уроках німецької мови як іноземної. Основна новизна проєкту полягає у створенні інтерактивної платформи, що використовує інструменти штучного інтелекту для адаптації текстів до індивідуальних потреб учнів. Платформа надає відкриті освітні ресурси, дидактичні матеріали, а також інтерактивні інструменти для підтримки вчителів у викладанні німецької мови як іноземної. Методологія проєкту ґрунтується на діяльнісно орієнтованому підході, який сприяє активній участі учнів у процесі читання через інтерактивні завдання, що відповідають їхнім мовленнєвим та когнітивним можливостям.

У статті представлено цілі, основні етапи реалізації та очікувані результати проєкту LATILL, описано його консорціум, архітектуру платформи та дидактичні ресурси, спрямовані на підтримку викладачів німецької мови. Проєкт сприяє підвищенню якості викладання завдяки інноваційним технологіям і сучасним дидактичним рішенням.

Ключові слова: *навчання німецької мови як іноземної; розвиток навичок читання; автентичні тексти; Загальноєвропейські рекомендації з мовної освіти; штучний інтелект; інтерактивна платформа LATILL.*

Koropatnitska, Tetiana,
PhD, Associate Professor at the Department of Foreign Languages for Humanities,
Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University,
Chernivtsi, Ukraine
ORCID ID: 0000-0002-8076-075X
t.koropatnicka@chnu.edu.ua

Mudra, Olena,
PhD, Head of the Department of Foreign Languages for Natural Sciences,
Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University,
Chernivtsi, Ukraine
ORCID ID: 0000-0002-8352-9166
o.mudra@chnu.edu.ua

LATILL: AN ADAPTIVE PLATFORM FOR IMPROVING THE TEACHING OF READING IN GERMAN

Annotation: *Reading plays a pivotal role in the teaching of German as a foreign language. In addition to imparting linguistic knowledge, it also fosters cultural understanding and the development of critical thinking. In light of the distinctive characteristics of the contemporary information society, scholars and educators are compelled to rethink the methodologies employed in foreign language reading instruction. Reading should be an activity imbued with personally meaningful content, thereby meeting students' information and cognitive needs. The teaching of reading should be activity-oriented, as students do not solely acquire knowledge through cognitive teaching methods; rather, they master learning objects and content through their own active (speech) behavior. The development of reading skills in German as a foreign language is contingent upon the selection of texts. Texts selected for reading should be relevant, authentic, and, most importantly, appropriate to the learners' level of language proficiency. This approach increases motivation and the quality of reading, as texts that are too difficult can be demotivating and those that are too simple can be uninteresting. The LATILL project is designed to address these educational needs, as didactics is a dynamic field. Historical, pedagogical, and scientific experience in teaching foreign languages provides a foundation for constant evolution in foreign language teaching methods, including methods of teaching reading in German as a foreign language, its improvement, and the creation of tools to correlate it with the current needs of both teachers and students.*

The LATILL project aims to provide open educational resources adapted to the levels of the Common European Framework of Reference for Languages (CEFR), a platform based on artificial intelligence tools to support the teaching of German as a foreign language and a second foreign language, didactic materials to

assist teachers in teaching German as a foreign language with a particular focus on reading skills development, and materials to enhance teachers' pedagogical skills.

This publication outlines the project's objectives and anticipated outcomes, as well as information about the project consortium, the LATILL platform, and the didactic materials on the platform. Its purpose is to introduce the LATILL project to the scientific and educational community, which aims to support teachers of German as a foreign language in developing reading competence.

Keywords: *German as a foreign language; development of reading skills; authentic texts; Common European Framework of Reference for Languages; artificial intelligence; LATILL interactive platform*

Постановка проблеми й аналіз останніх досліджень, публікацій. У сучасному інформаційному суспільстві володіння іноземними мовами, зокрема німецькою, є важливим елементом освіти, професійного розвитку та міжкультурного порозуміння. Навчання читання як ключової навички вивчення мови набуває особливого значення, адже саме читання дає змогу не лише оволодіти мовою, а й глибше зрозуміти культуру носіїв мови та розвинути когнітивні здібності, зокрема критичне мислення (Kienberger & Schramm, 2023).

Попри це, сучасні підходи до навчання читання потребують удосконалення. Вибір відповідних текстів, адаптація матеріалів до рівня учнів та індивідуальних потреб, а також використання інноваційних технологій є викликами, що постають перед освітянами. Залучення автентичних, актуальних текстів, які відповідають рівню володіння мовою учнів, не лише підвищує ефективність навчання, а й стимулює мотивацію до вивчення мови (Kienberger & Schramm, 2023; Gilmore, 2007). Такі тексти містять природні мовні зразки, ідіоми та граматичні структури, із якими учні мають справу в повсякденному житті.

Проєкт LATILL (Level-Adequate Texts in Language Learning) спрямований на подолання цих викликів. Основна мета проєкту – створення інтерактивної платформи з використанням інструментів штучного інтелекту, яка забезпечить адаптацію текстів до рівня володіння мовою й інтересів учнів. Платформа також надасть дидактичні ресурси та інтерактивні інструменти для викладачів, сприяючи вдосконаленню процесу викладання німецької мови як іноземної.

Ця стаття висвітлює основні аспекти реалізації проєкту LATILL, зокрема його методологію, архітектуру платформи та очікувані результати. Проєкт має на меті створення середовища, яке підвищить ефективність навчання через інтерактивні завдання, що відповідають мовленнєвим і когнітивним можливостям учнів.

У сфері методики викладання читання іноземними мовами (Lesedidaktik Deutsch als Fremdsprache) дослідження Kienberger M. та Schramm K. (2023) визначили три ключові напрями, які є основоположними для дидактики читання: 1) лінгвістичні вимоги до текстів, засновані на дослідженнях у галузі текстової та корпусної лінгвістики; 2) вивчення когнітивних та метакогнітивних процесів розуміння тексту, які розкривають складність ментальних механізмів, що лежать в основі читання; 3) сучасні підходи до діяльнісно орієнтованого навчання читання, що демонструють, як організувати роботу з текстами з урахуванням мотиваційних аспектів у різних навчальних контекстах (Kienberger & Schramm, 2023, p. 7–8).

Ці напрями підкреслюють міждисциплінарний характер досліджень у межах проєкту LATILL, що поєднують когнітивний аналіз (розуміння тексту), лінгвістичний підхід (добір матеріалів) та педагогічні методи (формування мотивації та ефективного навчання). Випрацювання нових підходів до дидактики читання на основі досліджень корпусної лінгвістики й когнітивних процесів є важливим завданням для підвищення ефективності викладання.

Внесок у вивчення текстів у контексті викладання іноземних мов зробили праці Deppermann та ін. (2023) (у напрямі корпусної лінгвістики й вивчення іноземної мови), Wisniewski K. (2023), Bernhardt E. (1986), Alderson J. (2007), Benjamin R. (2012) (проблеми читання та відповідності рівням володіння мовою, визначеними Загальноєвропейськими рекомендаціями з мовної освіти (CEFR)), Kienberger M. (2024), da Costa N. (2022), Paris S., et al. (1983), Afflerbach P., et al. (2008), Barnett M., et al. (1988), Bräuer C. (2015) (техніки і стратегії читання), Lan Y.-Ch. (2024), Xie, Y. (2023), Meireles S. (2006) (когнітивні та метакогнітивні процеси, які сприяють розумінню читання), а також дослідження Міністерства освіти Німеччини (2005), PISA, Міністерства освіти і науки України (2021). Проте існує потреба в розширенні дослідницьких зусиль для більш повного охоплення цільової групи учнів шкіл, що забезпечить ширше та більш інклюзивне розуміння проблем і стратегій розуміння читання в контексті навчання німецької мови як іноземної або другої іноземної мови в школі.

Розвиток навичок читання значною мірою залежить від добору текстів. Вони мають бути автентичними, актуальними, адаптованими до рівня знань учнів та мотивувати їх до роботи (Gilmore, 2007). Як зазначають дослідники Андрійко І. (2010), Бігич О. (2013), Бориско Н. (2013), Борецька Г. (2013), Майєр Н. (2013), Ніколаєва С. (2013), Панова Л. (2010), Тезікова С. (2010) та ін., тексти для читання повинні бути різножанровими, посильними та відповідати навчальним цілям (Бігич, 2013). Згідно з Модельною навчальною програмою "Іноземна мова. 5–9 класи" (Зимомря, 2021), тексти мають базуватися на автентичному мовному матеріалі, містити актуальну інформацію та слугувати основою для організації іншомовного спілкування (Зимомря, 2021, с. 55).

Хоча актуальні та автентичні тексти, тобто тексти, створені носіями мови для реальних комунікативних ситуацій, а не спеціально для навчання, мотивують учнів до читання, оскільки вони відображають реальне

використання мови (Gilmore, 2007), однак такі тексти повинні бути водночас адаптовані до рівня володіння мовою учнів: надто складні тексти демотивують, а надто прості не стимулюють інтересу (Kienberger & Schramm, 2023). Саме тому педагогам слід ретельно добирати тексти та навчальні матеріали.

Однак матеріали для читання, що містяться в підручниках, не можуть повністю задовольнити поставлені вимоги. Тексти швидко стають застарілими, неактуальними, а для гетерогенних груп учнів часто потрібна ціла низка різнорівневих текстів схожої або тієї ж тематики, або однакової складності, але на різні теми. З іншого боку, сучасні тексти, які можна знайти за допомогою пошуку в інтернеті, здебільшого потребують уже добре розвинених навичок читання, а тому не підходять для учнів з початковим або середнім рівнем володіння мовою. Дидактика постійно розвивається. Історичний, педагогічний і науковий досвід у цій сфері закладає підґрунтя для константної еволюції також і методики викладання читання іноземною мовою, її вдосконалення, ретельного добору та створення інструментів для їх корелювання із сучасними потребами як учителів, так і учнів. Аналіз тенденцій і практик фасилітує імплементацію кращих практик у сучасній освітній і науковій площинах, саме це й взяла за основу команда проєкту LATILL (Level-Adequate Texts in Language Learning) (2024).

Проєкт LATILL пропонує інноваційне розв'язання цієї проблеми шляхом створення платформи, що використовує інструменти штучного інтелекту (ШІ) для добору текстів. Такий підхід не лише сприятиме якісному навчанню, а й надасть базу для подальших наукових досліджень у цій галузі (LATILL, 2024).

Мета цієї публікації полягає в аналізі інноваційних підходів до навчання читання німецькою мовою як іноземною на основі платформи LATILL, яка забезпечує добір рівнево-адекватних текстів і доступ до дидактичних матеріалів, спрямованих на підвищення ефективності викладання. Результати роботи покликані оцінити потенціал проєкту LATILL для підтримки вчителів у формуванні компетенцій читання учнів, та сприяти вдосконаленню методики навчання читання через інтеграцію цифрових інструментів в навчальний процес і персоналізованого підходу до навчання читання.

Пропонуємо ознайомитися з 1) консорціумом проєкту, 2) цілями й очікуваними результатами, 3) платформою LATILL та 4) дидактичними матеріалами на платформі LATILL.

Виклад основного матеріалу і результати дослідження. *Консорціум проєкту LATILL.* Level-Adequate Texts in Language Learning / Тексти (за рівнями) для вивчення мови (2021-1-AT01-KA220-SCH-000029604) – проєкт за програмою ERASMUS+ KA220 Європейського Союзу (Стратегічне партнерство у сфері шкільної освіти) (LATILL, 2024). LATILL задовольняє критичну потребу в поліпшенні навичок читання німецькою мовою, визнаючи важливість адаптації матеріалів до мовного рівня кожного учня. Проєкт має на меті надати вчителям іноземних мов цифрові інструменти для добору текстів відповідних рівнів згідно з потребами учнів, сприяючи ефективному засвоєнню мови та подоланню мовних бар'єрів (LATILL, 2024).

Консорціум складається з п'яти європейських інституцій із чотирьох країн: чотирьох державних університетів – Віденський університет (Австрія), який є координатором проєкту, Університет Саламанки, представлений дослідницькою групою GRIAL (Іспанія), Тюбінгенський університет ім. Еберхарда Карла, представлений дослідницькою групою ICALL (Німеччина), Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича (Україна), та однієї неприбуткової організації – державної екзаменаційної установи Österreichisches Sprachdiplom Deutsch (ÖSD) (Австрія). Крім того, кілька середніх шкіл в Україні та Іспанії беруть участь у проєкті як асоційовані партнери. Ці школи не входять до складу консорціуму, але асоційовані з проєктом і беруть участь у програмі професійного розвитку / підвищенні кваліфікації та оцінювальному дослідженні LATILL. Кожна середня школа, задіяна в проєкті, підписала лист про наміри, щоб узгодити завдання, до яких будуть залучені вчителі в рамках проєкту.

Цілі та очікувані результати проєкту. Залежно від поставлених цілей, очікуються такі п'ять інтелектуальних результатів проєкту:

- розроблення та підтримка відкритої освітньої платформи, яка містить тексти, інструменти, дидактичні матеріали для навчання читання (дослідницька група GRIAL, Іспанія) (García-Holgado, Vázquez-Ingelmo, Shoeibi, Therón & García-Peñalvo, 2024), (Kienberger, et al, 2023, c.1096);
- підтримка адаптивного пошуку матеріалу для читання з використанням тематичної та рівневої відповідності згідно із Загальноєвропейськими Рекомендаціями з мовної освіти (дослідницька група ICALL, Німеччина) (LATILL, 2024), (Kienberger, et al, 2023);
- розробка дидактичних матеріалів для підтримки навчання навичок читання відповідно до рівня та потреб учня (Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича, Україна) (LATILL, 2024), (Kienberger, et al, 2023);
- концепція та реалізація програми професійного розвитку для навчання навичок читання на рівнях, що відповідають потребам учнів та оцінювання впровадження розроблених інструментів і матеріалів у навчальний процес (Віденський університет, Австрія) (LATILL, 2024), (Kienberger, et al, 2023);
- створення еталонного корпусу CEFR для німецької мови (Österreichisches Sprachdiplom Deutsch (ÖSD), Австрія) (LATILL, 2024), (Kienberger, et al, 2023).

Проєкт розгортається в трьох фазах: розроблення платформи та інструментів, випробування з учителями та вдосконалення платформи за результатами зворотного зв'язку.

Інноваційний та колективний підхід до проєкту LATILL позиціонує його як важливого учасника в еволюції ландшафту мовної освіти, адже проєкт LATILL має на меті сприяти сучасному, орієнтованому на учня навчанню навичок читання з особливим акцентом на німецькій мові як іноземній, забезпечити відкритий освітній ресурс для вчителів / викладачів німецької мови як іноземної, який задовольняє потребу в актуальних, автентичних і, що найголовніше, рівнево-адекватних матеріалах для читання (LATILL, 2024).

Платформа LATILL. Варто зазначити, що платформа LATILL (https://latill.eu/) розроблена спільними зусиллями не тільки дослідників іноземних мов, дослідників комп'ютерних наук, а й учителів німецької мови як іноземної з України та Іспанії. Супровідне оцінювальне дослідження щодо впровадження розроблених інструментів і матеріалів в іспанських та українських класах середньої школи уможливило зробити висновки щодо бажаних удосконалень інструментів, матеріалів.

Створена платформа пропонує: 1) функції пошуку й аналізу німецьких текстів за певною тематикою та за рівнями згідно із Загальноєвропейськими Рекомендаціями з мовної освіти (CEFR) та 2) дидактичні матеріали. Опції, які доступні на платформі, схематично зображено на рис. 1.

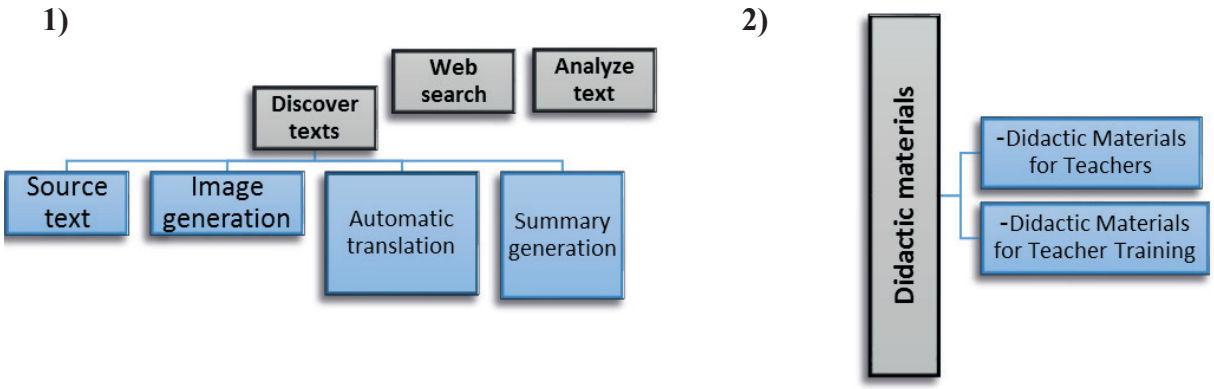

Рис. 1. Перелік опцій, доступних на платформі LATILL

Розглянемо докладніше опції, які доступні на платформі LATILL (рис. 1.). Щодо пошуку текстів, то запропоновано дві опції: 1) Discover texts, тобто Corpus Search і 2) Web Search. Discover texts на платформі, що пов'язаний із корпусом німецьких текстів, створеним у рамках проєкту. Корпус включає тексти (понад 10000) з різних джерел під ліцензіями, що дозволяють їх модифікацію, таких як Klexikon (http://www.klexikon.de) або Das Biber (https://www.dasbiber.at); та джерел, що не дозволяють модифікації (понад 6000 текстів), як-от Fluter (https://www.fluter.de). Ці тексти аналізуються за допомогою методів обробки природної мови (NLP) з

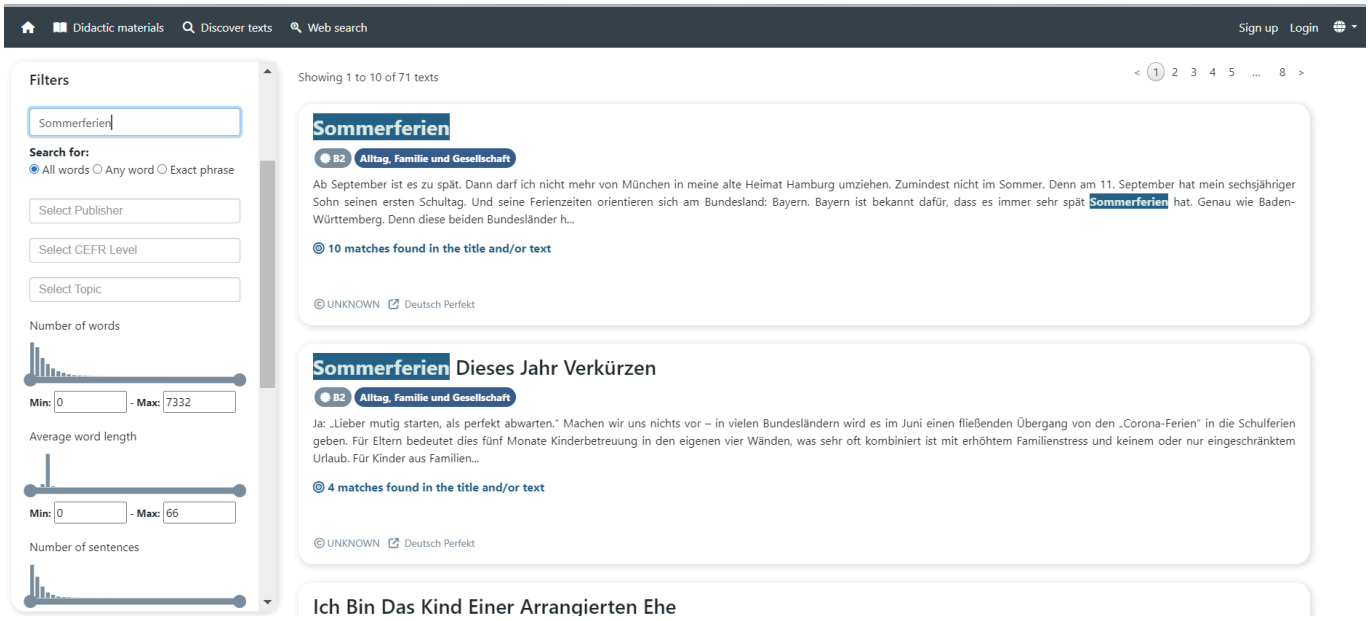

Рис. 2. Вигляд вікна Discover texts

метою визначення різних аспектів, зокрема тематики та складності відповідно до рівня CEFR. За допомогою ключових слів та різних фільтрів, серед яких Source text, Search for: all words, any word, exact phrase, Select CEFR Level, Select Topic, Number of words, Average word length, Number of sentences, Number of syllables, Number of characters, Syllables per word, Average sentence length та ін., (див. рис. 2), – система дає змогу конкретизувати пошук бажаного тексту серед корпусу текстів (Vázquez-Ingelmo, García-Holgado, Therón, Shoeibi, & García-Peñalvo, p. 256). Web Search уможливлює пошук за ключовим словом у Web мережі.

Виходячи за межі мовно орієнтованих пошукових систем (Kienberger, et al, 2023), (Chinkina & Meurers, 2016), платформа також надає допоміжні інструменти для роботи з автентичними текстами. Так, для користувачів, які зареєструються на платформі, з метою підтримки в створенні більш динамічного й інклюзивного навчального середовища, доступні такі інструменти зі штучним інтелектом, як Image generation (для наочності та залучення візуального сприйняття), Automatic translation (для сприяння багатомовній освіті) та Summary generation (щоб надати учням короткий огляд, полегшити адаптацію тексту до різних рівнів), які можуть бути застосовані до текстів із LATILL-корпусу. Крім того, платформа постачає користувача такою інформацією про текст, як кількість знаків, складів, слів, речень, середня довжина слів, речень (див. рис. 3).

Функція Analyze text дає можливість проаналізувати власний текст, тобто будь-який текст, який помістили в діалогове вікно Analyze text, буде проаналізовано щодо рівнів A1, A2, B1, B2 і вище. До тексту можна отримати ще таку інформацію, як Number of words, Average word length, Number of sentences, Number of syllables.

Дидактичні матеріали на платформі LATILL можна поділити на дві категорії:

1. Матеріали для підвищення кваліфікації вчителів. Ці матеріали будуть корисними для спеціалістів, тренерів і тьюторів, які можуть використовувати їх для проведення заходів із підвищення кваліфікації вчителів із навчання навичок читання. Вони включають робочі аркуші, роздатковий матеріал, матеріали воркшопів та вебінарів, дидактичні відео про складність текстів та методи викладання, портфоліо для вчителів, навчальні матеріали, розроблені партнерами з Відня (Австрія) та Чернівців (Україна). Ці ресурси спрямовані на допомогу вчителям німецької мови для їх професійного вдосконалення та зростання. Проєкт LATILL включає програму підготовки вчителів, реалізовану з червня 2023 по червень 2024 року, з метою заохочення викладачів німецької мови як іноземної експериментувати з інструментами на основі штучного інтелекту, доступними на платформі LATILL, та інноваційними педагогічними підходами в плануванні уроків. Кінцева мета програми підвищення кваліфікації полягає

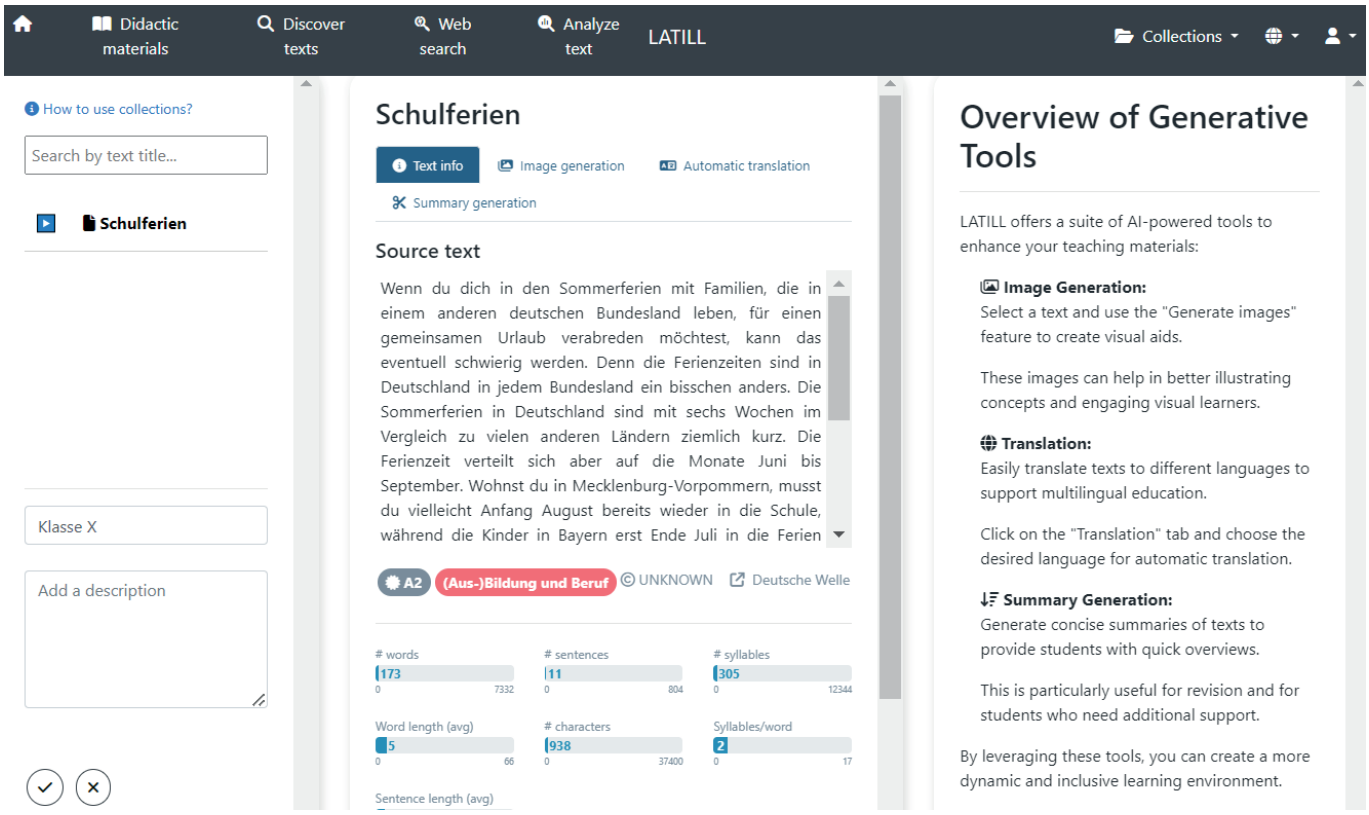

Рис. 3. Вікно для роботи з текстом з інструментами ШІ

в сприянні розвитку навичок читання німецькою мовою як іноземною.

2. Дидактичні матеріали для вчителів німецької мови як іноземної.

Для розроблення рекомендацій щодо того, як вчителі можуть стимулювати, методологічно супроводжувати й підтримувати читання, особливо важливі дослідження в галузі текстової та корпусної лінгвістики, (мета-)когнітивних процесів читання та діяльнісно орієнтованої дидактики читання (Kienberger & Schramm, 2023). Відповідні контекстно-специфічні дослідження слугували відправною точкою для діяльності з перенесення та творчого проєктування, з метою розроблення матеріалів для читання. Дидактичні матеріали розроблені не для певних текстів, а відповідно до фаз читання, щоб учитель міг застосовувати їх до текстів різної тематики, обираючи такі, що найкраще відповідають фазам читання: підготовчій (pre-reading), власне читанню (while reading) і фазі після читання (post-reading).

В Загальноєвропейських рекомендаціях з мовної освіти виокремлюють такі види читання: читання з метою ознайомлення; читання з метою отримання інформації; читання та виконання інструкцій; читання для задоволення. Користувач мовою може читати для розуміння суті; для пошуку / отримання спеціальної інформації; з метою детального розуміння; для подальшого застосування тощо (Kienberger, et al, 2023). Для того, щоб забезпечити реалізацію особистісно орієнтованого і діяльнісно орієнтованого читання, треба відмовитися від практики пасивного читання, натомість використовувати методи активного читання з опертям на самостійну пізнавальну діяльність, суб'єктивний досвід учнів. При цьому обов'язкове врахування їхніх психофізичних особливостей задля того, щоб зацікавити, розвинути в школярів ініціативність, самостійність, бажання читати.

Дидактичні матеріали для підготовчої фази (pre-reading) ґрунтуються на тому, що попередні знання учнів – мовні знання, індивідуальний досвід та емоції, пов'язані з певними темами – відіграють центральну роль у процесі розуміння прочитаного. Тому читанню тексту завжди повинен передувати етап активізації знань і досвіду, як наприклад, заохотити учнів розвивати та обговорювати ідеї, асоціації, думки, образи, пов'язані з темою тексту, формулювання гіпотези щодо змісту тексту тощо. До цієї фази читання на платформі розміщені постери з дотекстовими стратегіями, робочі аркуші / рекомендації Überraschungspaket, Wörterjagd, Sternschnuppe та ін.

Дидактичні вправи під час читання (while reading) спрямовані на вдосконалення навичок розуміння та інтерпретації тексту. Цілеспрямовані вправи та дискусії в процесі читання повинні дати читачам можливість аналізувати зміст тексту, критично ставитися до його змісту, висловлювати сумніви щодо думок і робити висновки. Ці вправи також сприяють підвищенню задоволення від читання, створюючи інтерактивне й цікаве навчальне середовище, яке дає змогу учням активно взаємодіяти з текстом і глибше усвідомлювати прочитане. Зрештою, ці дидактичні вправи мають допомогти розвинути читацькі та мовні навички, а також уможливити застосування здобутих знань у різних контекстах.

Цілі вправ після читання (post-reading) на уроці іноземної мови можуть бути різноманітними й часто залежать від конкретних навчальних цілей і контексту уроку: для поглиблення розуміння прочитаного; для поліпшення мовних навичок, розширення словникового запасу через використання в різних контекстах; з метою сприяння культурному розумінню, стимулюючи дискусії на різні теми або висвітлюючи відмінності та подібності різних культур; для заохочення учнів до роздумів над текстом, до критичного мислення та аналізу; для вдосконалення навичок письма й говоріння.

Ми робимо припущення, що завдання вчителя іноземної мови полягає в тому, щоб навчити учня впевнено орієнтуватися в текстовій інформації, самостійно визначати мету читання, обирати способи її досягнення, а також інтерпретувати текст, надаючи йому особистісно значущого змісту. Вчитель не повинен нав'язувати свої погляди чи вказівки. Натомість доцільно пропонувати вибір, пояснювати зміст та мету запропонованих завдань, а також висвітлювати їх значення для ближчої та більш віддаленої перспективи, надаючи чіткі орієнтири. Читання має стати для учнів діяльністю, яка відповідає їхнім особистісним інтересам і задовольняє їхні інформаційні та пізнавальні потреби.

У сучасній освітній практиці персоналізоване (особистісно орієнтоване) навчання є важливим компонентом ефективної методики викладання. Такий підхід передбачає виконання учнями завдань, які сприяють максимальному розкриттю їхнього потенціалу та розвитку необхідних компетентностей. При цьому важливо враховувати індивідуальні можливості, потреби та інтереси кожного учня. Однак створення індивідуальних завдань для кожного учня не є обов'язковим. У межах однієї групи учні можуть виконувати однакові завдання, але для забезпечення їхньої успішності слід використовувати різні системи підтримки.

Диференціація виконання завдань досягається через варіювання їхньої складності та адаптацію текстового матеріалу до рівня підготовки учнів (Artelt, et al., 2005), (Kienberger, et al, 2023). У цьому контексті платформа LATILL пропонує інструменти, які забезпечують адаптивність навчального процесу. Зокрема, дидактичні матеріали дозволяють варіювати складність завдань, а функціонал платформи, включно з інструментами Summary та Automatic

Translation, забезпечує можливість спрощення тексту на заданий відсоток (наприклад, на 40 %) або створення перекладів для полегшення розуміння.

Таким чином, персоналізований та диференційований підходи, реалізовані за допомогою платформи LATILL, забезпечують гнучкість і адаптивність навчального процесу, сприяючи досягненню високих результатів у формуванні навичок читання іноземною мовою

Крім того, опановуючи різні стратегії читання, учні стають більш самостійними в навчанні, здатними самостійно вирішувати, як підходити до опрацювання різних текстів та завдань. Саме тому постери зі стратегіями читання – важлива частина діяльності партнерів з ЧНУ ім.Ю.Федьковича (див. рис. 4).

Опанування різних стратегій читання сприяє розвитку самостійності учнів у навчальному процесі. Застосовуючи ці стратегії, учні здатні ефективно визначати підходи до опрацювання текстів і завдань, що відповідають їхнім навчальним цілям і рівню підготовки. Це формує в них навички самостійного прийняття рішень, які є важливими для успішного засвоєння навчального матеріалу.

У цьому контексті постери зі стратегіями читання (див. рис. 4), розроблені в співпраці партнерів з Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича, відіграють важливу роль. Ці постери забезпечують візуальну підтримку та містять інструкції, які допомагають учням краще орієнтуватися в процесі читання та автоматизувати використання ефективних підходів. Вони не лише сприяють покращенню розуміння тексту, а й допомагають учням розвивати впевненість у власних силах, що є ключовим елементом формування *самостійності в навчанні.*

Стратегії читання відрізняються від навичок читання тим, що вони становлять систематизовані усвідомлені дії, доведені до автоматизму через ефективне навчання та свідоме застосування. Володіння стратегіями читання допомагає учням долати труднощі в розумінні тексту, розвивати відповідні навички та досягати поставлених цілей читання. Якщо ефективно подати учням і допомогти опанувати стратегії, то вони зможуть успішно застосовувати схематичні знання, запам'ятовувати інформацію з тексту, без страху читати окремі частини тексту, ігноруючи несуттєві слова, робити припущення щодо значення невідомих лексем тощо.

Оволодіння стратегіями читання потребує ефективного навчання та свідомого застосування, тоді як навички читання формуються поступово через регулярну практику. Для вчителя важливо навчати стратегій читання в чіткий спосіб, з безпосереднім практичним застосуванням кожної стратегії. Навчання стратегій читання має включати чітке представлення стратегії, пояснення її механізму та мети застосування, контрольовану практику роботи зі стратегією, подальшу самостійну роботу учнів із її застосуванням, оцінку її ефективності та повторне її застосування з іншими текстами. Важливо планувати навчання стратегій читання відповідно до потреб учнів, мети та вимог завдання щодо розуміння змісту тексту.

Ключовим меседжем, запропонованим учителям у межах проєкту LATILL, є важливість розвитку стратегій читання для формування в учнів набору методів, що дозволяють послідовно й глибоко опрацьовувати текст. Це сприяє не лише ефективному розумінню змісту, а й формуванню здатності рефлексувати над власними підходами до роботи з текстами.

Рис. 4. Зразки постерів стратегій для читання

Для підтримки вчителів у впровадженні цих стратегій у процес викладання німецької мови як іноземної були розроблені постери (див. рис. 4). Вони містять як текстові, так і візуальні підказки, а також короткі інструкції для кожного з етапів застосування стратегій. Такі матеріали дозволяють учням легко орієнтуватися в пропонованих методах і поступово автоматизувати їх використання.

Постійна наявність цих постерів у класі виконує функцію нагадування про можливі способи роботи з текстом, що не лише підвищує самостійність учнів, а й сприяє загальному зростанню ефективності навчання. Завдяки такому підходу учні набувають упевненості в роботі із текстами, що є важливою компонентою успішного оволодіння навичками читання іноземною мовою.

Відправною точкою для підготовки матеріалів є підхід, орієнтований на дію, тобто діяльнісно орієнтований підхід. Іноді діяльнісний підхід ототожнюють із навчанням, що ґрунтується на базових завданнях – task-based learning (Doff, 2009, S. 30), або з такими поняттями, як проєктне чи проблемно орієнтоване навчання – project-oder problem-based learning (De Florio-Hansen, 2015, S. 6). Окремі видання дидактики англійської мови, як-от: Frank Haß' Fachdidaktik Englisch: Tradition, Innovation, Praxis learning (Haß, 2016), згадують діяльнісний підхід нарівні з іншими дидактичними принципами чи поняттями, а саме: "орієнтація на учня" або "самостійне та кооперативне навчання".

Ми, натомість, діяльнісно орієнтованим підходом вважаємо зосередження на "практичній діяльності" учнів. Учні не здобувають знань виключно за допомогою когнітивних методів навчання, а радше опановують навчальні об'єкти та зміст через власну активну (мовленнєву) поведінку.

Очікувані результати ефективності дидактичних матеріалів проєкту LATILL ґрунтуються на аналізі наявних досліджень та практичному досвіді застосування діяльнісно орієнтованого та диференційованого підходів у навчанні читання іноземною мовою. Використання діяльнісно орієнтованих завдань сприяє кращому засвоєнню матеріалу учнями, оскільки вони активно залучені до процесу навчання, виконуючи різноманітні завдання, пов'язані з читанням, що розвиває практичні навички, мотивує учнів та робить процес навчання цікавішим і захопливішим. На противагу пасивному сприйняттю інформації, така активна участь у навчанні є запорукою ефективного засвоєння матеріалу.

Диференційований підхід дає змогу враховувати індивідуальні особливості учнів, адаптуючи завдання, методи та темп навчання до потреб кожного. Оскільки учні мають різний рівень підготовки, швидкість засвоєння матеріалу та стилі навчання, диференціація є необхідною умовою для максимально ефективного розвитку навичок читання у всіх учнів, незалежно від їхнього рівня.

Систематичне навчання стратегій читання, як-от: прогнозування, встановлення зв'язків, візуалізація, формулювання запитань, сприяє розвитку навичок читання та загальної мовної компетентності учнів. Усвідомлене застосування цих стратегій робить процес читання більш ефективним, оскільки учні краще розуміють та запам'ятовують прочитане.

Комплексне застосування діяльнісно орієнтованого, диференційованого підходів та навчання стратегій читання дає змогу створити оптимальні умови для активного, усвідомленого й ефективного розвитку навичок читання з урахуванням особливостей кожного учня. Такий комплексний підхід сприяє формуванню стійкого інтересу до читання іноземною мовою.

Усі висновки й узагальнення щодо ефективності платформи LATILL, її інструментів та дидактичних матеріалів зроблені на основі емпіричних даних, отриманих через роботу з фокус-групами. Тестування платформи проводилося за участю вчителів німецької мови як іноземної із середніх шкіл України та Іспанії, які взяли участь у серії вебінарів. Перший етап навчання включав триденний семінар у червні 2023 року (15 годин навчання), під час якого вчителі ознайомилися з функціональними можливостями платформи, протестували інструменти LATILL, засновані на штучному інтелекті, та обговорили їхній потенціал для викладацької практики.

Протягом 2023/2024 навчального року організовано чотири додаткові вебінари (по 5 годин кожен), що супроводжувалися самостійною роботою учасників та взаємодією через навчальну платформу Віденського університету. Учасники мали змогу рефлексувати результати впровадження інструментів LATILL у своїй професійній діяльності через ведення портфоліо (https://latill.eu/). Як частина міжнародної спільноти практиків, учителі також обмінювалися досвідом із колегами.

Попередні результати свідчать про потенціал LATILL у значному вдосконаленні методики викладання читання через інтеграцію сучасних цифрових інструментів і персоналізованого підходу до навчання.

Висновки та перспективи подальших розвідок. Проєкт LATILL (Level-Adequate Texts in Language Learning) є інноваційним підходом до вдосконалення навчання читання німецькою мовою як іноземною. Основною його метою є адаптація текстів до рівня знань учнів через використання інструментів штучного інтелекту, що забезпечує персоналізований і діяльнісно орієнтований підхід до навчання. У межах проєкту створено освітню платформу, яка пропонує текстовий корпус, автоматичний аналіз текстів, генерацію резюме, переклади та дидактичні матеріали.

Інструменти LATILL дають змогу враховувати індивідуальні потреби учнів, використовуючи адаптивний пошук і налаштування складності текстів. Вони сприяють формуванню мовних навичок, розвитку самостійності в навчанні та мотивації до читання. Особливе значення мають стратегії читання, які представлені у вигляді візуальних матеріалів, що допомагають учням долати труднощі в розумінні тексту.

Емпіричні дані, зібрані під час тестування платформи в школах України та Іспанії, підтверджують її ефективність у покращенні викладання читання. Підхід, що поєднує діяльнісно орієнтовані завдання, диференційовані методи та навчання стратегій, забезпечує якісне й гнучке навчання, що враховує особливості кожного учня.

Подальші дослідження необхідні для оцінювання довгострокового впливу використання LATILL на рівень володіння німецькою мовою, а також для вивчення ефективності нових інструментів платформи та їхнього впливу на розвиток мовної компетентності учнів.

Для вдосконалення викладання читання іноземною мовою проєкт LATILL є значним кроком у напрямку інтеграції сучасних цифрових інструментів в освітній процес.

Подальші дослідження варто зосередити на вивченні ефективності використання платформи LATILL та її інструментів, як-от Summary і Automatic Translation, для диференціації складності текстів і завдань відповідно до рівня учнів. Також важливо дослідити вплив постійного використання постерів зі стратегіями читання на розвиток самостійності учнів і їхню ефективність у навчанні. Дослідження довгострокових результатів навчання стратегій читання допоможе оцінити, як це впливає на рівень володіння німецькою мовою серед учнів різного віку та рівнів підготовки.

Конфлікт інтересів

Автори не мають потенційного конфлікту інтересів, який би міг вплинути на рішення про опублікування цієї статті.

Використання штучного інтелекту

Не використовувався.

СПИСОК ПОСИЛАНЬ

Бігич, О. (2013). *Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика.* Ленвіт.

Зимомря, І., Мойсюк, В., Тріфан, М., Унгурян, І., & Яковчук, М. (2021). Модельна навчальна програма "Іноземна мова. 5–9 класи". Україна. https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/Navchalni.prohramy/2021/14.07/Model.navch.prohr.5-9.klas.NUSH-poetap.z.2022/Inozemni.movy.5-9-kl/Inoz.mov.5-9-kl.Zymomrya.ta.in.14.07.pdf

Міністерство освіти і науки України. (2024). Концепція "Нова українська школа". https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf

Afflerbach, P., Pearson, P. D., & Paris, S. G. (2008). Clarifying differences between reading skills and reading strategies. *The Reading Teacher,* 61(5), pp. 364–373. https://doi.org/10.1598/RT.61.5.1

Alderson, J. (2007). The CEFR and the need for more research. *Modern Language Journal,* 91, pp. 659–663. https://doi.org/10.1111/j.1540-4781.2007.00627_4.x

Artelt, C., Stanat, P., Schneider, W., & Schiefele, U. (2005). Expertise – Förderung von Lesekompetenz. *Bundesministerium für Bildung und Forschung.* https://www.pedocs.de/volltexte/2023/25990/pdf/BMBF_2005_Foerderung_von_Lesekompetenz.pdf

Barnett, M. (1988). Reading through context: How real and perceived strategy use affects L2 comprehension. *The Modern Language Journal,* 72(2), pp. 150–162. https://doi.org/10.1111/j.1540-4781.1988.tb04177.x

Benjamin, R. (2012). Reconstructing readability: Recent developments and recommendations in the analysis of text difficulty. *Educational Psychology Review,* 24, pp. 63–88. https://doi.org/10.1007/s10648-011-9181-8

Bernhardt, E. (1986). Reading in the foreign language. In B. H. Wing (Ed.), *Listening, reading, and writing: Analysis and application* (pp. 93–115). Middlebury, VT: Northeast Conference.

Bräuer, C. (2015). Lesetechniken erlernen, Lesestrategien entwickeln im Unterricht. In M. Kämper-van den Boogaart & K. Spinner (Eds.), *Lese und Literaturunterricht. Deutschunterricht in Theorie und Praxis* (S. 153–196). Baltmannsweiler: Schneider.

Chinkina, M., & Meurers, D. (2016). Linguistically aware information retrieval: Providing input enrichment for second language learners. In *Proceedings of the 11th Workshop on Innovative Use of NLP for Building Educational Applications* (pp. 188–198). San Diego, CA: Association for Computational Linguistics. https://doi.org/10.18653/v1/W16-0521

Council of Europe. (2020). *Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment (CEFR).* Companion Volume. Council of Europe Publishing. https://rm.coe.int/common-european-framework-of-reference-for-languages-learning-teaching/16809ea0d4

Da Costa, N. (2022). Integrating reading strategy and phonics instruction to enhance foreign language reading comprehension: A complex approach to a complex phenomenon. *Journal of Language Teaching,* 2(10), pp. 1–5. https://doi.org/10.54475/jlt.2022.011

De Florio-Hansen, I. (2015). Kooperative und handlungsorientierte Lernformen. *Praxis Fremdsprachenunterricht*, 12(1), S. 5–6.

Deppermann, A., Fandrych, Ch., Kupietz, M., & Schmidt, Th. (2023). *Korpora in der germanistischen Sprachwissenschaft. Mündlich, schriftlich, multimedial.* De Gruyter. https://doi.org/10.1515/9783111085708

Deutsche Schulportal. (2024). *Internationale Vergleichsstudie. PISA-Studie. Die wichtigsten Ergebnisse und Reaktionen.* https://deutsches-schulportal.de/bildungswesen/die-zehn-wichtigsten-ergebnisse-der-pisa-studie/

Doff, S. (2009). Handlungsorientierung: Historische Perspektiven auf ein vermeintlich neues fremdsprachendidaktisches Konzept. In D. Abendroth-Timmer, D. Elsner, Ch. Lütge, & B. Viebrock (Eds.), *Handlungsorientierung im Fokus: Impulse und Perspektiven für den Fremdsprachenunterricht im 21. Jahrhundert* (S. 27–39). Frankfurt am Main: Lang.

García-Holgado, A., Vázquez-Ingelmo, A., Shoeibi, N., Therón, R., & García-Peñalvo, F. J. (2024). Enhancing language learning through human-computer interaction and generative AI: LATILL platform.

In P. Zaphiris & A. Ioannou (Eds.), *Learning and Collaboration Technologies*. HCII 2024 (Vol. 14724, pp. 172–202). Cham: Springer. https://doi.org/10.1007/978-3-031-61691-4_172024

Gilmore, A. (2007). Authentic materials and authenticity in foreign language learning. *Language Teaching,* 40, pp. 97–118. https://doi.org/10.1017/S0261444807004144

Haß, F. (2016). *Fachdidaktik Englisch: Tradition, Innovation, Praxis* (2nd ed.). Stuttgart: Klett.

Kienberger, M. (2020). Das Potenzial des potenziellen Wortschatzes nutzen. Erschließungsstrategien für unbekannten Wortschatz unter DaF-Lernenden an spanischen Universitäten. Universität Wien. https://www.researchgate.net/publication/342845924

Kienberger, M., & Schramm, K. (2023). Einführung. In M. Kienberger & K. Schramm (Eds.), *Lesedidaktik Deutsch als Fremdsprache. Aktuelle Entwicklungen und Ansätze* (S. 7–12). Berlin, Germany: Peter Lang Verlag. https://doi.org/10.3726/b21207

Kienberger, M., et al. (2023). Enhancing adaptive teaching of reading skills using digital technologies: LATILL project. In F. J. García-Peñalvo & A. García-Holgado (Eds.), Proceedings *TEEM 2022: Tenth International Conference on Technological Ecosystems for Enhancing Multiculturality* (pp. 1092–1098). Springer, Singapore. https://doi.org/10.1007/978-981-99-0942-1_115

Lan, Y.-Ch., Sung, Y.-T., & Chang, K.-E. (2014). The effects of meta-cognitive instruction on students' reading comprehension in computerized reading contexts: A quantitative meta-analysis. *Journal of Educational Technology & Society*, 17(4), pp. 186–202. http://www.jstor.org/stable/jeductechsoci.17.4.186

LATILL. (2024). *Level-Adequate Texts in Language Learning.* https://erasmus-plus.ec.europa.eu/projects/search/details/2021-1-AT01-KA220-SCH-0000296046

Meireles, S. (2006). Leseverstehen aus der Perspektive des Nicht-Muttersprachlers. In B. Hardarik, B. Eva, & H. Ulrich (Eds.), *Text – Verstehen* (S. 299–314). Berlin, Germany: De Gruyter. https://doi.org/10.1515/9783110199963.2.299

Paris, S. G., Wasik, B. A., & Turner, J. C. (1983). Becoming a strategic reader. *Contemporary Educational Psychology,* 8, pp. 293–316.

Vázquez-Ingelmo, A., García-Holgado, A., Therón, R., Shoeibi, N., & García-Peñalvo, F. (2024). Design and development of the LATILL platform for retrieving adequate texts to foster reading skills in German. *Proceedings of the Conference,* pp. 1–9. https://doi.org/10.1145/3612783.3612796

Wisniewski, K. (2023). Lesen im und mit dem GER. Eine kritische Auseinandersetzung – und ein Plädoyer für erweiterte (rezeptive) Referenzniveaubeschreibungen des Deutschen. In M. Kienberger & K. Schramm (Eds.), *Lesedidaktik Deutsch als Fremdsprache. Aktuelle Entwicklungen und Ansätze* (S. 13–38). Berlin, Germany: Peter Lang Verlag.

Xie, Y., Chen, Y., & Wang, L. (2023). Research on the influence path of metacognitive reading strategies on scientific literacy. J. Intell, 11, p. 78. https://doi.org/10.3390/jintelligence11050078

REFERENCES

Bihych, O. (2013*). Metodyka navchannia inozemnykh mov i kultur: teoriia i praktyka.* Lenvit.

Zymomria, I., Moisiuk, V., Trifan, M., Unhurian, I., & Yakovchuk, M. (2021). Modelna navchalna prohrama "Inozemna mova. 5-9 klasy". Kyiv, Ukraina. https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/Navchalni.prohramy/2021/14.07/Model.navch.prohr.5-9.klas.NUSH-poetap.z.2022/Inozemni.movy.5-9-kl/Inoz.mov.5-9-kl.Zymomrya.ta.in.14.07.pdf

Ministerstvo osvity i nauky Ukrainy. (2024). *Kontseptsiia "Nova ukrainska shkola".* https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf

Afflerbach, P., Pearson, P. D., & Paris, S. G. (2008). Clarifying differences between reading skills and reading strategies. *The Reading Teacher,* 61(5), pp. 364–373. https://doi.org/10.1598/RT.61.5.1

Alderson, J. (2007). The CEFR and the need for more research. *Modern Language Journal,* 91, pp. 659–663. https://doi.org/10.1111/j.1540-4781.2007.00627_4.x

Artelt, C., Stanat, P., Schneider, W., & Schiefele, U. (2005). Expertise – Förderung von Lesekompetenz. *Bundesministerium für Bildung und Forschung.* https://www.pedocs.de/volltexte/2023/25990/pdf/BMBF_2005_Foerderung_von_Lesekompetenz.pdf

Barnett, M. (1988). Reading through context: How real and perceived strategy use affects L2 comprehension. *The Modern Language Journal,* 72(2), pp. 150–162. https://doi.org/10.1111/j.1540-4781.1988.tb04177.x

Benjamin, R. (2012). Reconstructing readability: Recent developments and recommendations in the analysis of text difficulty. *Educational Psychology Review,* 24, pp. 63–88. https://doi.org/10.1007/s10648-011-9181-8

Bernhardt, E. (1986). Reading in the foreign language. In B. H. Wing (Ed.), *Listening, reading, and writing: Analysis and application* (pp. 93–115). Middlebury, VT: Northeast Conference.

Bräuer, C. (2015). Lesetechniken erlernen, Lesestrategien entwickeln im Unterricht. In M. Kämper-van den Boogaart & K. Spinner (Eds.), *Lese und Literaturunterricht. Deutschunterricht in Theorie und Praxis* (S. 153–196). Baltmannsweiler: Schneider.

Chinkina, M., & Meurers, D. (2016). Linguistically aware information retrieval: Providing input enrichment for second language learners. In *Proceedings of the 11th Workshop on Innovative Use of NLP for Building Educational Applications* (pp. 188–198). San Diego, CA: Association for Computational Linguistics. https://doi.org/10.18653/v1/W16-0521

Council of Europe. (2020). *Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment (CEFR).* Companion Volume. Council of Europe Publishing. https://rm.coe.int/common-european-framework-of-reference-for-languages-learning-teaching/16809ea0d4

Da Costa, N. (2022). Integrating reading strategy and phonics instruction to enhance foreign language reading comprehension: A complex approach to a complex phenomenon. *Journal of Language Teaching,* 2(10), pp. 1–5. https://doi.org/10.54475/jlt.2022.011

De Florio-Hansen, I. (2015). Kooperative und handlungsorientierte Lernformen. *Praxis Fremdsprachenunterricht*, 12(1), S. 5–6.

Deppermann, A., Fandrych, Ch., Kupietz, M., & Schmidt, Th. (2023). *Korpora in der germanistischen Sprachwissenschaft. Mündlich, schriftlich, multimedial.* De Gruyter. https://doi.org/10.1515/9783111085708

Deutsche Schulportal. (2024). *Internationale Vergleichsstudie. PISA-Studie. Die wichtigsten Ergebnisse und Reaktionen.* https://deutsches-schulportal.de/bildungswesen/die-zehn-wichtigsten-ergebnisse-der-pisa-studie/

Doff, S. (2009). Handlungsorientierung: Historische Perspektiven auf ein vermeintlich neues fremdsprachendidaktisches Konzept. In D. Abendroth-Timmer, D. Elsner, Ch. Lütge, & B. Viebrock (Eds.), *Handlungsorientierung im Fokus: Impulse und Perspektiven für den Fremdsprachenunterricht im 21. Jahrhundert* (S. 27–39). Frankfurt am Main: Lang.

García-Holgado, A., Vázquez-Ingelmo, A., Shoeibi, N., Therón, R., & García-Peñalvo, F. J. (2024). Enhancing language learning through human-computer interaction and generative AI: LATILL platform. In P. Zaphiris & A. Ioannou (Eds.), *Learning and Collaboration Technologies.* HCII 2024 (Vol. 14724, pp. 172–202). Cham: Springer. https://doi.org/10.1007/978-3-031-61691-4_172024

Gilmore, A. (2007). Authentic materials and authenticity in foreign language learning. *Language Teaching,* 40, pp. 97–118. https://doi.org/10.1017/S0261444807004144

Haß, F. (2016). *Fachdidaktik Englisch: Tradition, Innovation, Praxis* (2nd ed.). Stuttgart: Klett.

Kienberger, M. (2020). Das Potenzial des potenziellen Wortschatzes nutzen. Erschließungsstrategien für unbekannten Wortschatz unter DaF-Lernenden an spanischen Universitäten. Universität Wien. https://www.researchgate.net/publication/342845924

Kienberger, M., & Schramm, K. (2023). Einführung. In M. Kienberger & K. Schramm (Eds.), *Lesedidaktik Deutsch als Fremdsprache. Aktuelle Entwicklungen und Ansätze* (S. 7–12). Berlin, Germany: Peter Lang Verlag. https://doi.org/10.3726/b21207

Kienberger, M., et al. (2023). Enhancing adaptive teaching of reading skills using digital technologies: LATILL project. In F. J. García-Peñalvo & A. García-Holgado (Eds.), Proceedings *TEEM 2022: Tenth International Conference on Technological Ecosystems for Enhancing Multiculturality* (pp. 1092–1098). Springer, Singapore. https://doi.org/10.1007/978-981-99-0942-1_115

Lan, Y.-Ch., Sung, Y.-T., & Chang, K.-E. (2014). The effects of meta-cognitive instruction on students' reading comprehension in computerized reading contexts: A quantitative meta-analysis. *Journal of Educational Technology & Society*, 17(4), pp. 186–202. http://www.jstor.org/stable/jeductechsoci.17.4.186

LATILL. (2024). *Level-Adequate Texts in Language Learning.* https://erasmus-plus.ec.europa.eu/projects/search/details/2021-1-AT01-KA220-SCH-0000296046

Meireles, S. (2006). Leseverstehen aus der Perspektive des Nicht-Muttersprachlers. In B. Hardarik, B. Eva, & H. Ulrich (Eds.), *Text – Verstehen* (S. 299–314). Berlin, Germany: De Gruyter. https://doi.org/10.1515/9783110199963.2.299

Paris, S. G., Wasik, B. A., & Turner, J. C. (1983). Becoming a strategic reader. *Contemporary Educational Psychology,* 8, pp. 293–316.

Vázquez-Ingelmo, A., García-Holgado, A., Therón, R., Shoeibi, N., & García-Peñalvo, F. (2024). Design and development of the LATILL platform for retrieving adequate texts to foster reading skills in German. *Proceedings of the Conference,* pp. 1–9. https://doi.org/10.1145/3612783.3612796

Wisniewski, K. (2023). Lesen im und mit dem GER. Eine kritische Auseinandersetzung - und ein Plädoyer für erweiterte (rezeptive) Referenzniveaubeschreibungen des Deutschen. In M. Kienberger & K. Schramm (Eds.), *Lesedidaktik Deutsch als Fremdsprache. Aktuelle Entwicklungen und Ansätze* (S. 13–38). Berlin, Germany: Peter Lang Verlag.

Xie, Y., Chen, Y., & Wang, L. (2023). Research on the influence path of metacognitive reading strategies on scientific literacy. J. Intell, 11, 78. https://doi.org/10.3390/jintelligence11050078

ФІНАНСУВАННЯ

Цей проєкт реалізується за підтримки Програми Європейського Союзу Еразмус+: KA2 - Партнерство у сфері шкільної освіти: Level-Adequate Texts in Language Learning (LATILL) (номер проєкту 2021-1-AT01-KA220-SCH-000029604).

FUNDING

This project was undertaken with the support of the Erasmus+ Programme of the European Union: "KA2 - Cooperation partnership in school education": Level-Adequate Texts in Language Learning (LATILL) (Reference number 2021-1-AT01-KA220-SCH-000029604).

Дата надходження до редакції 30.03.2025 р.
Ухвалено до друку 24.04. 2025 р.

CC Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International (CC BY-NC-SA 4.0)